

«ЮСТИЦІЯ НА КОЖНОМУ ЕТАПІ ЖИТТЯ...» –

ОЛЕГ ПРЕДМЕСТНІКОВ

Пропонуємо інтерв'ю з першим заступником начальника Головного територіального управління юстиції в Херсонській області, доктором юридичних наук Олегом Предместніковим.

? ОЛЕЖЕ ГАРІЙОВИЧУ, ЗНАЄМО, ЩО ВИ ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР ЖУРНАЛУ «ЮРИДИЧНИЙ БЮЛЕТЕНЬ». ХТО ВИ ЗА ОСВІТОЮ: ЖУРНАЛІСТ ЧИ ЮРИСТ?

Просте, здавалося б, запитання. За такі дякують. Не тому, що просто відповісти, а тому що говорити про таке цікаво й приємно. Важко назвати спорідненіші професії, ніж «юрист» та «журналіст» – взаємо-

пов'язані, взаємодоповнюючі у справі встановлення, захисту й поширення справедливості. Адже саме цій меті присвячена суттєва частина роботи журналістів, а ми їй служимо в юстиції як юристи.

До речі, найвідоміший сучасній Україні газетяр і письменник Володимир Винниченко, один із засновників держави під час революції 1917-1921 рр., був за освітою

юристом. А видатний український прозаїк Григорій Квітка-Основ'яненко – «совісний суддя», саме так називалася посада голови Харківської палати кримінального суду.

Діяльність обох українських корифеїв допомагає мені точніше відповісти на «просте» запитання. Так, я за освітою – юрист з дипломом Харківської юридичної академії імені Ярослава Мудрого. Тривалий час як журналіст виступав на радіо й телебаченні, друкувався в пресі, продовжую редагувати професійний журнал. Тобто вабить поєднання, синтез спеціальних знань та творчих пошуків. Нещодавно вступив до Національної спілки журналістів України. Сподіваюсь, опертя на широку громадськість сприятиме плідній роботі.

? ВИ ПРОЙШЛИ ШЛЯХ ВІД АДВОКАТА ДО КЕРІВНИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ. НАСКІЛЬКИ, ЯК ТО КАЖУТЬ, «ТЕРНИСТИМ» БУВ ЦЕЙ ШЛЯХ?

Здається мені, що метафора про «тернистий шлях» не вмістить усіх життєвих труднощів, проблем, але разом з тим радощів й успіхів, через які проходиш у житті. Почну з того, що ріс я у неповній багатодітній родині: четверо братів та сестер порівну. Навчався й виховувався (до 8-го класу) в інтернатних уста-

новах Херсонщини. Неповну середню школу закінчував у місті Генічеську Херсонської області, вивчився на водія, штурмував морехідне училище. Після третього курсу пішов служити в армію, а повернувшись, набув таку екзотично-романтичну спеціальність, як стерновий-моторист. Згодом працював у порту, одружився.

Тепер це легко, кількома словами оповідається. Але за кожною – не словом, а навіть буквою! – важкі будні впроголодь, підручники й заняття, змагання на виживання, побутові труднощі... У художній літературі люди з такими долями стають героями творів. А мені просто хотілося жити, вчитися й працювати, мати щасливу сім'ю.

Скільки себе пам'ятаю – вчуся. Новими важливими сходинками були навчання в Херсонському аграрному університеті та Національній академії державного управління при Президентів України. Після академії вступив до аспірантури, захистив кандидатську дисертацію на тему: «Виявлення і розслідування злочинів, вчинених з використанням насильства в сім'ї». Це ж цікаво! Правознавчі знання застосовував, працюючи юрисконсультантом на виробництві, адвокатом, керівником екологічного управління області.

Самі розумієте, кожна робота за цими спеціальностями в молодій державі, що переходить з одного суспільного устрою до іншого – важке випробування. Іноді люди не знають власних прав, а обов'язки вважають формальними. Часто доводиться поєднувати громадські, службові, депутатські, наукові, адміністративні й пропагандистські знання й обов'язки. Не тільки, як раніше писали, «журналіст міняє професію», а й юрист заглиблюється в суміжні сфери.

Назбиралося вдосталь матеріалів з власної юридичної практики та актуальних професійних публікацій, тож написав та захистив

докторську дисертацію на тему: «Адміністративно-правові засади діяльності органів юстиції України».

? **НИНІ ВИ ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК НАЧАЛЬНИКА ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ. ЯКІ Є ПРОБЛЕМИ НА МІСЦЯХ? З ЯКИМИ ПИТАННЯМИ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО ВАС ГРОМАДЯНИ?**

Все, як у житті та всюди. Єдиною особливістю Херсонщини є наслідки окупації РФ, поява на території області вимушених переселенців з їх особливим статусом і потребами, що стосуються органів юстиції та захисту прав людини. Також з цією проблемою перегукується наша роль в роботі з учасниками АТО. Тут додалося клопотів усім, зросло навантаження, в першу чергу, і на мене як представника Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини.

Не забуваємо, у який час живемо. Органи державного управління реформуються. Змінюються земельні відносини, навіть адміністративно-територіальний устрій, функціонування закладів охорони здоров'я, триває оновлення системи освіти, складний період переживає Національна поліція – на все це відгукуються люди. Їхню реакцію ми спостерігаємо щодня на робочих місцях, під час інформування громадян, у рамках реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!»

У нашій системі не вистачає кадрів. Наприклад, у виконавчій службі Суворівського районного відділу м. Херсон назбиралося понад 20 тисяч проваджень на кінець року і з ними намагаються впоратися із 21 співробітника 18. На цій складній ділянці також ситуація змінюється: створюється інститут приватних виконавців. Поки що у нас їх лише два – придивляємося, вивчаємо, допомагаємо. Врешті-решт, саме до них прийдуть люди після судової ухвали і ми зобов'язані не створити їм нову проблему, а створити

умови, що гарантуватимуть дотримання конституційних прав і свобод громадян.

? **ІЗ ЧИМ, НА ВАШУ ДУМКУ, СЬОГОДНІ МАЄ БУТИ ПРІОРИТЕТНО ПОВ'ЯЗАНИЙ РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОРГАНІВ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ?**

Розбудова системи органів юстиції та вдосконалення їх діяльності є постійним безперервним процесом, що з різною інтенсивністю та успіхом триває з моменту відновлення незалежності України. Сучасні ж тенденції розвитку системи органів юстиції України безпосередньо зумовлюються та є невід'ємною складовою загальнодержавних процесів європейської інтеграції України, демократизації та осучаснення державного врядування. Переконаний, що наріжним каменем як удосконалення статусу органів юстиції України, так і їх поточної практичної діяльності, має бути спрямованість на неухильне дотримання та реалізацію прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина.

? **ЯКІ, ВВАЖАЄТЕ, ПРОПОЗИЦІЇ АБО НОВАЦІЇ БУЛИ Б ДОРЕЧНИМИ І СПРОСТИЛИ ДОСТУП ГРОМАДЯН ДО СИСТЕМИ ЮСТИЦІЇ?**

Наведу приклад. Уявімо, що ми досягли стратегічної мети проекту «Я маю право!». Громадська думка щиро на боці Закону, суспільство понад усе цінує європейські цінності, люди обізнані з правами й обов'язками – створено умови для життя в правовій державі та успішного розвитку країни. Батько і син Ш. з Білозерського району Херсонської області подають скаргу, що одержали на законних підставах земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства, належно оформили всі документи, але місцеве відділення Держгеокадастру понад три роки відмовляє їм в реєстрації. Чому? Є лише дві підстави для відмови – жодної з них

не виявлено. Відбулося більше семи судів, котрі зобов'язали порушника діяти за законом. Нарешті громадяни Ш. дійшли до мене як представника Уповноваженого Європейського суду з прав людини. Я вчинив усі необхідні юридичні дії на захист порушених прав громадян. І що далі? А нічогосінько! Вже й зі мною розібралися в Національному агентстві з питань державної служби (за скаргою судді, який прийняв неправочинне рішення). На Держгеокадастр, виявляється, закон не розповсюджується. Але ж це не так!

Отже, наступним завданням органів юстиції має стати встановлення такого порядку, коли б громадяни реалізували свої права не теоретично, а практично. «Стратегія інформування громадян про гарантовані їм Конституцією та законами України права на період до 2019 року», затверджена Кабінетом Міністрів України, вже містить розділ про «Всебічне міжвідомче співробітництво». Нам наповнювати його актуальним змістом. Для цього і наука попрацює, і наша взаємодія з місцевими органами державного управління буде корисною.

? **ЧИ Є МАЙБУТНЄ У ЮРИСТІВ? ІСНУЮТЬ ПРОГНОЗИ, ЩО ЮРИДИЧНА ГАЛУЗЬ БУДЕ НАСТІЛКИ КОМП'ЮТЕРИЗОВАНОЮ, ЩО ВЛАСНЕ ЛЮДИ СТАНУТЬ НЕПОТРІБНІ?**

Як це: «люди не потрібні»? У правовій державі таке принципово не можливе. Ми вже згадували про вакансії – кваліфіковані кадри державі будуть потрібні, доки вона існуватиме.

Однак, дякую за запитання. Воно допоможе краще зрозуміти попередні відповіді та дещо узагальнити. Не беру хліба у фантастів – ми з ними працюємо в різних середовищах. З часів «Законів Хамурапі», постулатів римського права, положень «Руської правди» Ярослава Мудрого минули тисячоліття. По-іншому трактуються й засто-

совуються деякі юридичні норми, зникають цілі країни й докорінно трансформуються соціально-економічні устрої – мало змінюється природа людини. Вона здатна створювати собі допоміжні інструменти, але ніколи не «народить» собі конкурента. Тут спрацьовує інстинкт самозбереження.

Тому Ви правильно акцентували на ролі юристів, а не чиновників, у майбутньому. Вона зростатиме, як це й має бути в правовій державі. Таких фахівців сьогодні готують наші вузи, для цього і я працюю як науковець та викладач. Вважаю, що слід менше дискутувати стосовно співвідношення часток права і етичних норм у терміні «юстиція», а робити нашу юстицію людянішою.

? **ЩО НЕОБХІДНО ВПРОВАДЖУВАТИ МІНІСТЕРСТВУ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ НАДАВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ?**

Поточні завдання ми знаємо. Зосередимося на цілях, визначених «Стратегією інформування громадян». Однак це не означає, що йти мемо до людей лише як просвітяни й пропагандисти. І люди засвоюватимуть свої права та обов'язки, і ми не забуваймо, що представляємо владу, працюємо не на нейтральній смузі між законодавчою та виконавчою владою, а практично на передовій. На одному фланзі – працівники юстиції проводять дослідницьку й наукову роботу, готують проекти законодавчих актів, на іншому – взаємодіють із виконавчими органами, судовою системою, Національною поліцією, домагаючись, аби державний механізм захисту прав і свобод громадян працював злагоджено і результативно.

Нам потрібні ефективні інструменти в подоланні корупції, наприклад, на митницях та в закладах пенітенціарної системи. Так, ці галузі створюють проблеми не найчисленнішій категорії громадян. Але факти порушень є – мало на них реагувати лише дисциплінарними

стягненнями. Позитивно зарекомендувала себе робота «Антирейдерських штабів» і в нашій області. У цьому також й надалі потрібна буде підтримка Міністерства юстиції. Проте найбільше негативу для громадської думки з'являється внаслідок реформування ЖКХ, некваліфікованих чи неправових дій працівників слідства Нацполіції. Вважаю, що керівництво реагувати має на факти відмови від міжвідомчої взаємодії.

Гострою проблемою залишається стягнення виконавчого збору. Своїми зволіканнями й нерішучістю ми змушуємо людей марно ходити бюрократичними колами. Новим державним і приватним виконавцям час надати чіткі інструкції з цього болючого питання «стягнення – нестягнення». Якщо ми найближчим часом порозуміємо ці Гордієві вузли, це благотворно вплине і на правову культуру всього суспільства.

? **І НАСАМКІНЕЦЬ, ВАШІ ПОБАЖАННЯ ЧИТАЧАМ ТА КОЛЕКТИВУ ЖУРНАЛУ...**

Шановним колегам, усім нам бажаю витримки, здоров'я і нових знань! Не повторюймо сумнозвісне побажання «жити в часи змін». Уся історія людства – це фіксація змін, свідчення про нові реформи. Краще бути їх учасником, ніж опинитися поперек шляху. Тому хочу більше знайомств із однодумцями та підтримки від них. Готовий сам ділитися з колегами знаннями і досвідом!

А також прийміть мої щирі вітання з нагоди 8 березня – Міжнародного дня прав жінок! Нині перед жінками відкриті великі можливості самореалізації в найрізноманітніших сферах життя. Тому зичу кожній з вас невичерпної енергії, здійснення всіх сміливих планів і задумів, підтримки з боку рідних, друзів та колег. Хай у ваших домівках панують злагода, тепло і любов, а кожен день дарує радість і добрий настрій! ■